

Jak se rodí v českých porodnicích

Analýza dat z Průvodce porodnicemi Aperio

Tuto zprávu zpracovalo Aperio – Společnost pro zdravé rodičovství, z. s., v květnu 2022 s využitím dat, které sbírá prostřednictvím webové aplikace [Průvodce porodnicemi](#).

Obsah

Sběr dat a profil respondentek	3
Vzdělání respondentek	3
Kolikátý porod	4
Typ porodu	4
Průměrný věk prvorodiček	4
Vyvolaný porod	5
Vaginální porod po císařském řezu (VBAC)	5
Porod koncem pánevním	5
Předčasné propuštění z porodnice (též tzv. ambulantní porod)	6
Péče před porodem	6
Příprava k porodu ve vybrané porodnici	6
Konzultace porodního plánu	7
Péče v porodnicích během porodu	7
Kdo vedl porod	7
Jak vypadá porodní místnost	8
Doprovod k porodu	9
Přístup k jídlu a pití	10
Medicínské tlumení bolesti	10
Nefarmakologické úlevové prostředky	10
Intervence v průběhu porodu	11
Poloha ve vypuzovací fázi porodu (tzv. 2. doba porodní)	12
Péče v porodnicích v poporodním období	13
První hodiny po porodu (kontakt matky a dítěte)	13
Kojení	14
Dokrmování	15
Doporučení, jak často kojit	15
Vážení dítěte před a po kojení	16
Nabízení dudlíku na oddělení šestinedělí	16
Závěry z analýzy	17
Co je Průvodce porodnicemi	17

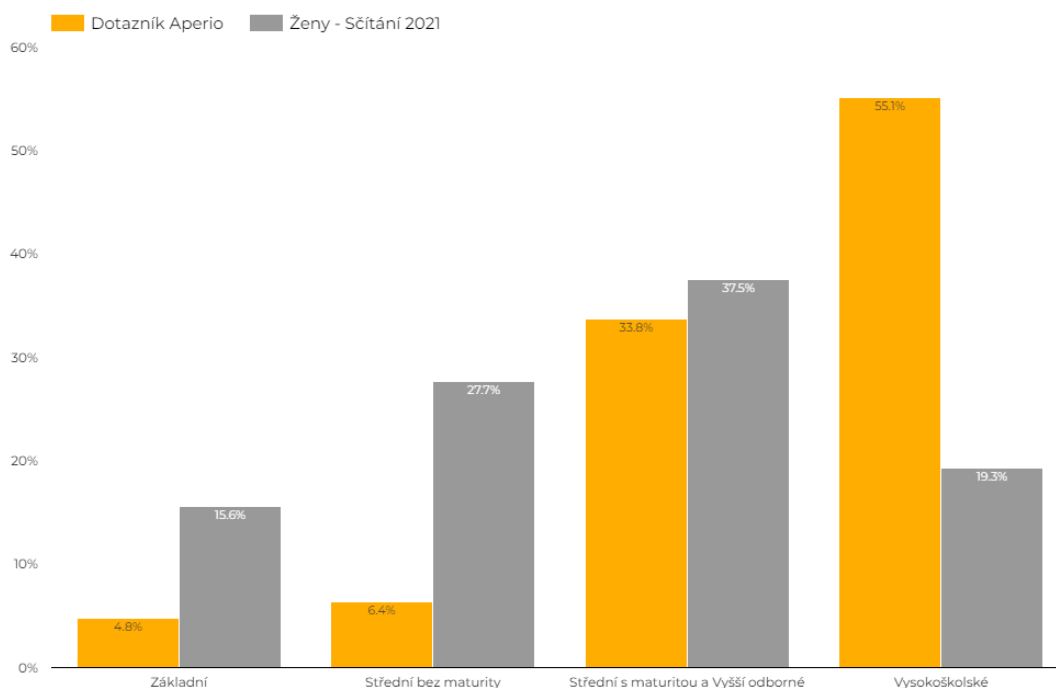
Sběr dat a profil respondentek

Aperio mělo pro analýzu k dispozici celkem 5 021 dotazníků vyplněných ženami, které porodily v letech 2017–2021 v některé z porodnic v ČR a jejich těhotenství bylo tzv. donošené (porod proběhl mezi 38. a 42. týdnem těhotenství).

Dotazník respondentky vyplňovaly na stránkách Aperio Průvodce porodnicemi prostřednictvím formuláře: <https://pruvodce-porodnicemi.aperio.cz/ohodnotte-vasi-porodnici/>. Dotazník vyplňovaly za každý jednotlivý porod, i pokud v posledních pěti letech porodily vícekrát. Byly osloveny a odkaz získaly na webových stránkách [Aperio Průvodce porodnicemi](#), pokud využily další služby [Aperia](#), dále přes sociální sítě, organizace pracující s těhotnými ženami a matkami po porodu ([Česká asociace du](#), [Hnutí za aktivní mateřství](#), [UNIPA](#)), [rodinná centra](#) ad.

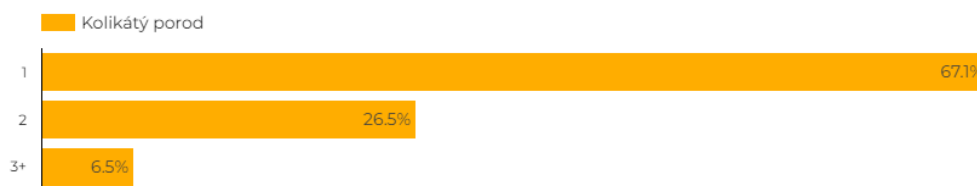
Vzdělání respondentek

Mezi respondentkami má 4,8 % žen základní vzdělání, 6,4 % žen střední bez maturity, 33,8 % střední s maturitou a vyšší odborné a 55,1 % žen má vysokoškolské vzdělání. Vzorek Aperia vykazuje výrazně vyšší podíl žen, které absolvovaly vysokou školu, než je podíl v běžné populaci dle sčítání v r. 2021, a naopak méně žen se vzděláním základním a středním bez maturity.

Kolikátý porod

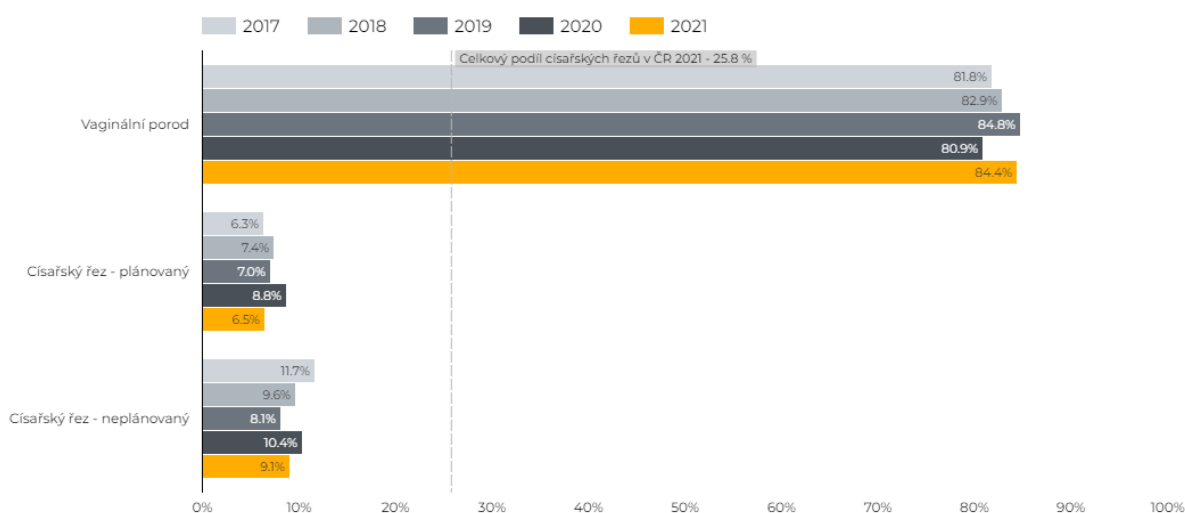
Mezi ženami, které vyplnily dotazník, převažují prvorodičky – 67,1 % žen rodilo poprvé, 26,5 % žen podruhé a 6,5 % žen mělo třetí či další porod.

Typ porodu

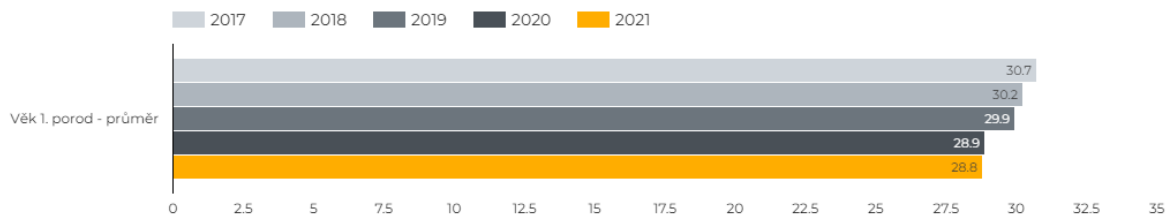
Za celé sledované období mělo 82,7 % žen vaginální porod, 9,9 % žen císařský řez, o jehož provedení se rozhodlo v průběhu porodu, a 7,4 % žen císařský řez plánovaný.

Respondentky mají nižší podíl císařských řezů, než je celkový podíl v ČR, který za rok 2021 dle údajů ČGPS* činil 25,8 %.

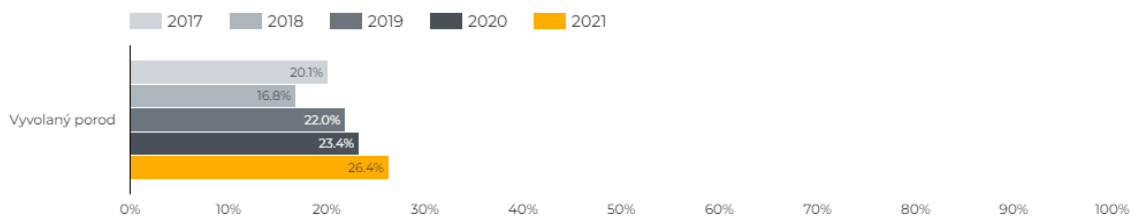
Průměrný věk prvorodiček

Ve sledovaném období klesl průměrný věk prvorodiček o 2 roky, z 30,7 (porodivších v r. 2017) na 28,8 (porodivších v r. 2021).

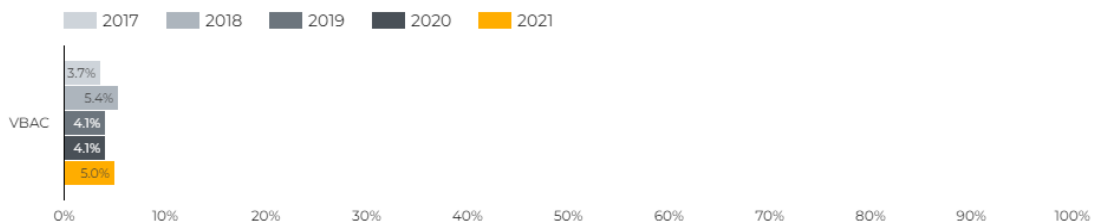
Vyvolaný porod

Podíl porodů, které nezačaly spontánně, ale byly uměle vyvolané, ve sledovaných letech narůstá (vztaženo k celkovému počtu porodů, tedy včetně plánovaných sekcí) – 20,1 % (2017), 16,8 % (2018), 22,0 % (2019), 23,4 % (2020), 26,4 % (2021).

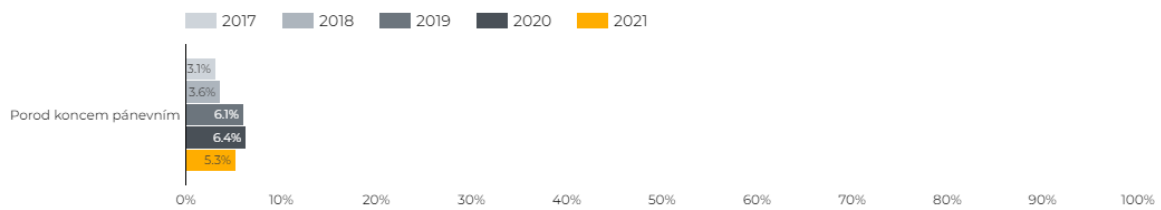
Vaginální porod po císařském řezu (VBAC)

Vzhledem k tomu, že každý čtvrtý porod v ČR končí císařským řezem, je zajímavé sledovat, kolika ženám se daří porodit další dítě vaginálně. V našem vzorku je podíl žen s VBAC okolo 5 % (vztaženo k počtu všech vaginálních porodů), konkrétně – 3,7 % (2017), 5,4 % (2018), 4,1 % (2019), 4,1 % (2020), 5,0 % (2021).

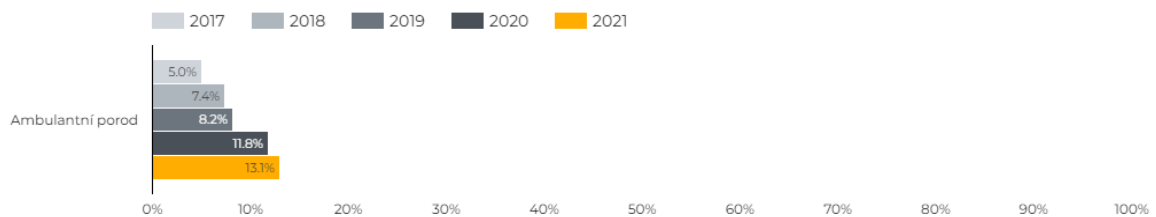
Porod koncem pánevním

Podíl žen, kterým se podařilo porodit koncem pánevním vaginálně, v našem vzorku mírně narůstá, a to takto: 3,1 % (2017), 3,6 % (2018), 6,1 % (2019), 6,4 % (2020), 5,3 % (2021). Poloha miminka koncem pánevním je bohužel v některých porodnicích indikací pro císařský řez.

Předčasné propuštění z porodnice (též tzv. ambulantní porod)

V průběhu sledovaných let odcházel z porodnice dříve než 72 hodin po porodu narůstající podíl žen, a to 3,0 % (v r. 2017), 7,4 % (v r. 2018), 8,2 % (v r. 2019), 11,8 % (v r. 2020), 13,1 % (v r. 2021).

Péče před porodem

Příprava k porodu ve vybrané porodnici

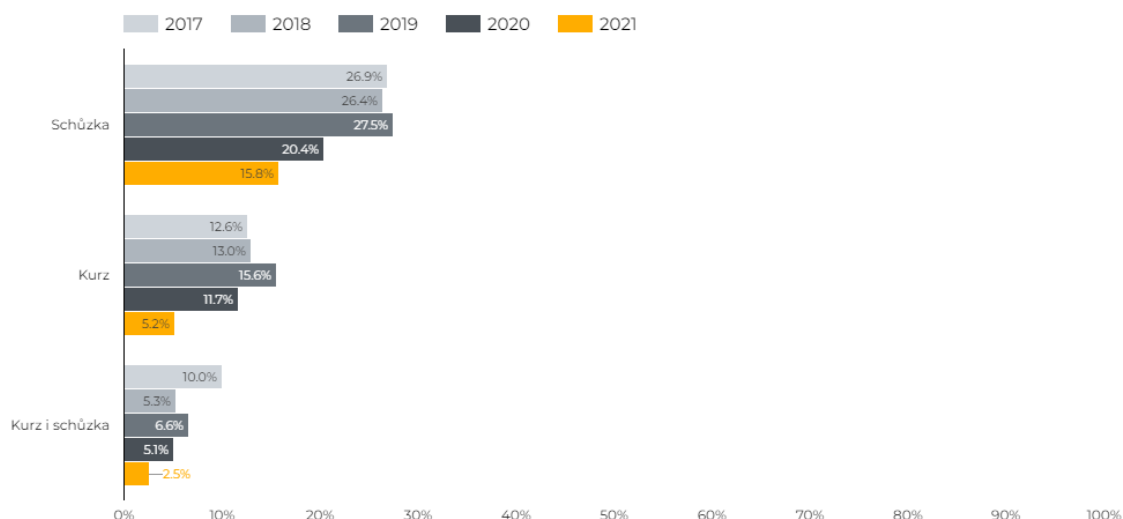
Ve všech typech přípravy k porodu byl v r. 2020 a 2021, tedy během pandemie covidu-19, znatelný pokles.

Účast na předporodním kurzu: 12,6 % (2017), 13,0 % (2018), 15,6 % (2019), 11,7 % (2020), 5,2 % (2021).

Účast na jednorázové informační schůzce před porodem: 26,9 % (2017), 26,4 % (2018), 27,5 % (2019), 20,4 % (2020), 15,8 % (2021).

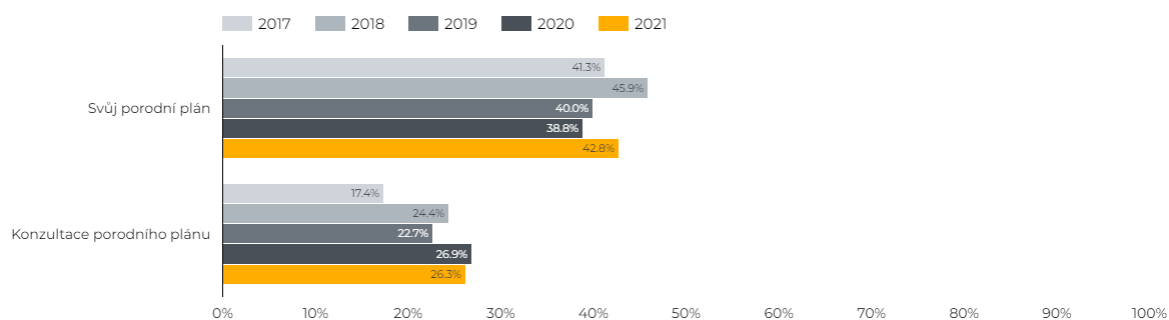
Účast na předporodním kurzu i jednorázové informační schůzce: 10,0 % (2017), 5,3 % (2018), 6,6 % (2019), 5,1 % (2020), 2,5 % (2021).

Za zmínku stojí zjištění, že klesá nespokojenost s kurzy.

Konzultace porodního plánu

Na rozdíl od předchozích forem přípravy na porod pandemie covidu-19 na konzultace porodního plánu negativní vliv neměla. Využívá ji spíše mírně vyšší podíl žen, a to 17,4 % (v r. 2017), 24,4 % (v r. 2018), 22,7 % (v r. 2019), 26,9 % (v r. 2020), 26,3 % (v r. 2021).

Zdroj: dotázník Průvodce porodnicemi
Počet odpovědí za všechny roky; otázka "Svůj porodní plán" - 4512, otázka "Konzultace porodního plánu" - 4924

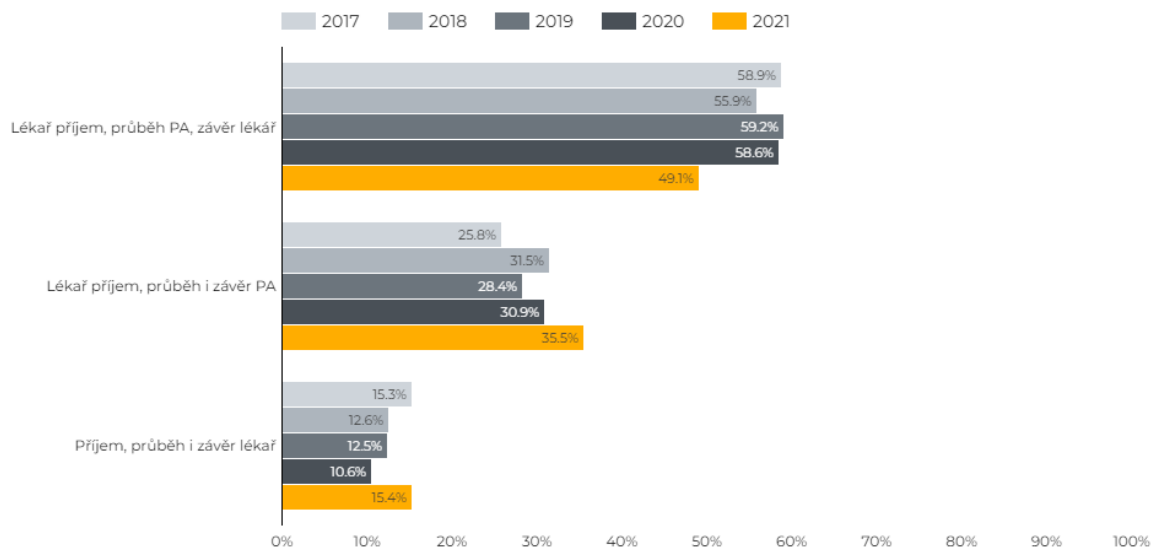
Péče v porodnicích během porodu

Kdo vedl porod

Nejčastějším scénářem v porodnicích je ten, kdy příjem provede lékař/ka, porod vede porodní asistentka a závěr porodu vede opět lékař či lékařka. U tohoto způsobu rozdělení kompetencí jsme v loňském roce zaznamenali pokles – 58,9 % (2017), 55,9 % (2018), 59,2 % (2019), 58,6 % (2020), 49,1 % (2021).

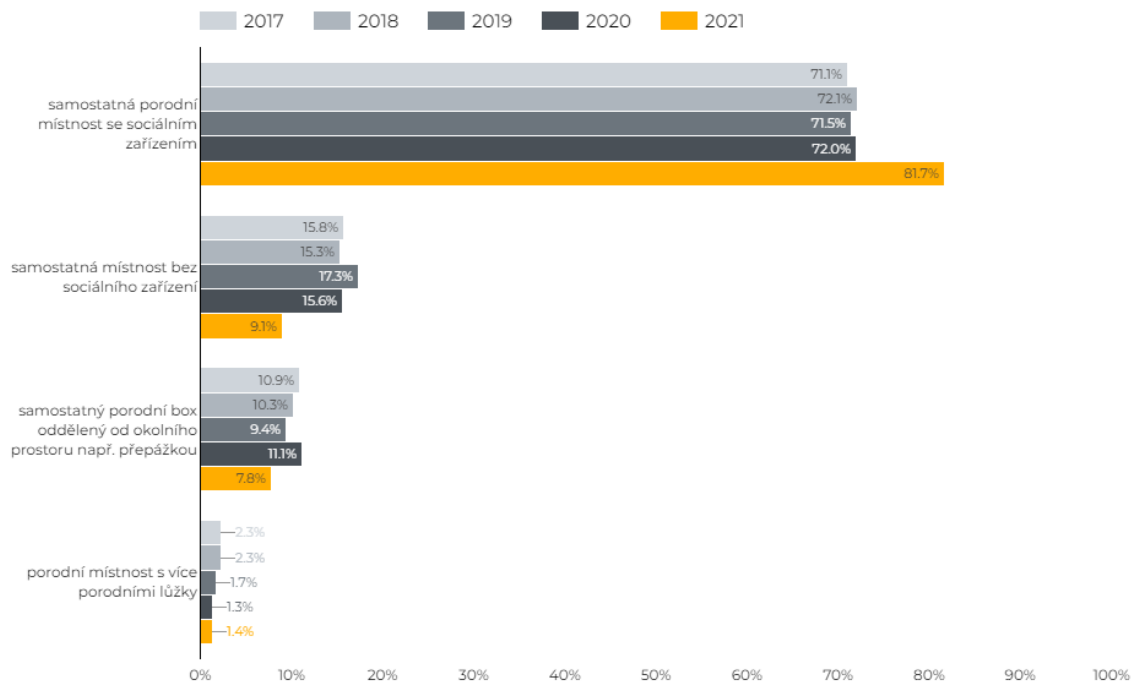
Naopak jsme v loňském roce zaznamenali nárůst podílu porodů, kdy lékař/ka provádí příjem a celý porod i jeho závěr vede porodní asistentka – 25,8 % (2017), 31,5 % (2018), 28,4 % (2019), 30,9 % (2020), 35,5 % (2021).

Nejméně často, a to u 10,6 % porodů (v r. 2020) až 15,4 % (v r. 2021) vedl příjem, průběh i závěr porodu lékař či lékařka.

Jak vypadá porodní místnost

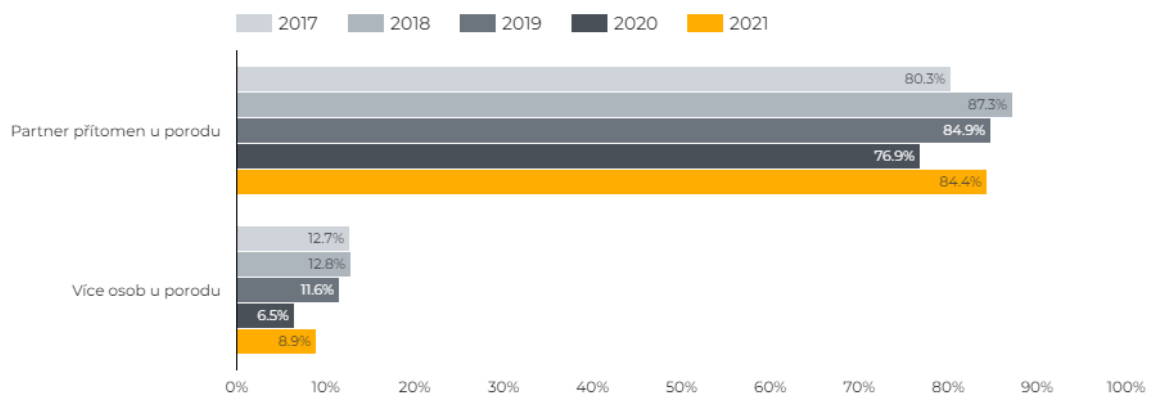
Nejvíce žen rodí v porodní místnosti s vlastním sociálním zařízením: 72,0 % (2020), 81,7 % (2021). Klesá podíl žen, které rodí v porodní místnosti bez vlastního sociálního zařízení: 15,6 % (2020), 9,1 % (2021), i podíl žen, které rodí v samostatném porodním boxu odděleném od okolního prostoru např. přepážkou: 1,3 % (2020), 1,4 % (2021). V porodní místnosti s více porodními lůžky rodí již jen nízké procento žen: 1,3 % (2020), 1,4 % (2021).

Doprovod k porodu

Doprovázející osoba mohla být přítomna během celého porodu a dvě hodiny po porodu v průměru u 82,5 % žen (toto číslo kleslo v roce 2020, ale v roce 2021 opět stoupl na hodnotu z předchozích let) a nemohla být přítomna u 17,5 % žen (tento podíl narostl v roce 2020, ale v roce 2021 opět klesl na hodnotu z předchozích let).

Doprovod více osob využívalo před pandemií covidu-19 okolo 12 % žen, v r. 2020 tento podíl poklesl na 6,5 % a v r. 2021 na 8,9 % žen.

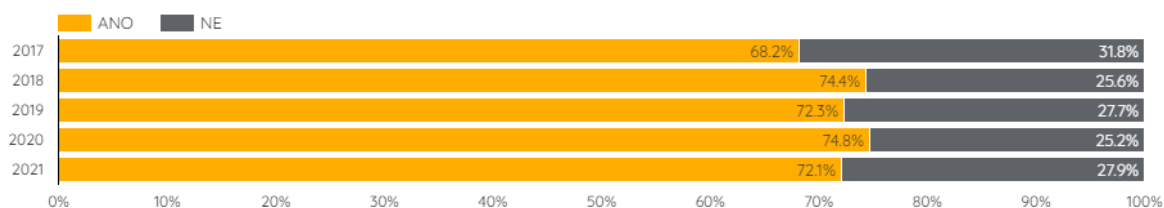

Přístup k jídlu a pití

V celém sledovaném období mělo volný přístup k jídlu a pití v průměru 72,6 % žen a 27,4 % žen tento přístup nemělo.

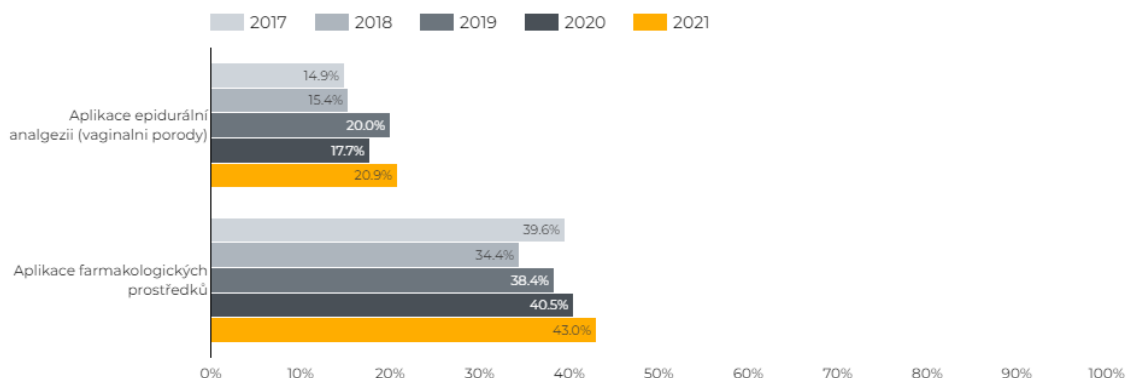
Přístup k jídlu a pití

Medicínské tlumení bolesti

Mezi ženami, které rodily vaginálně, mělo v průměru 17,5 % žen aplikovanu epidurální analgezii (toto číslo mírně stoupá) a 82,5 % žen ji aplikovanou nemělo.

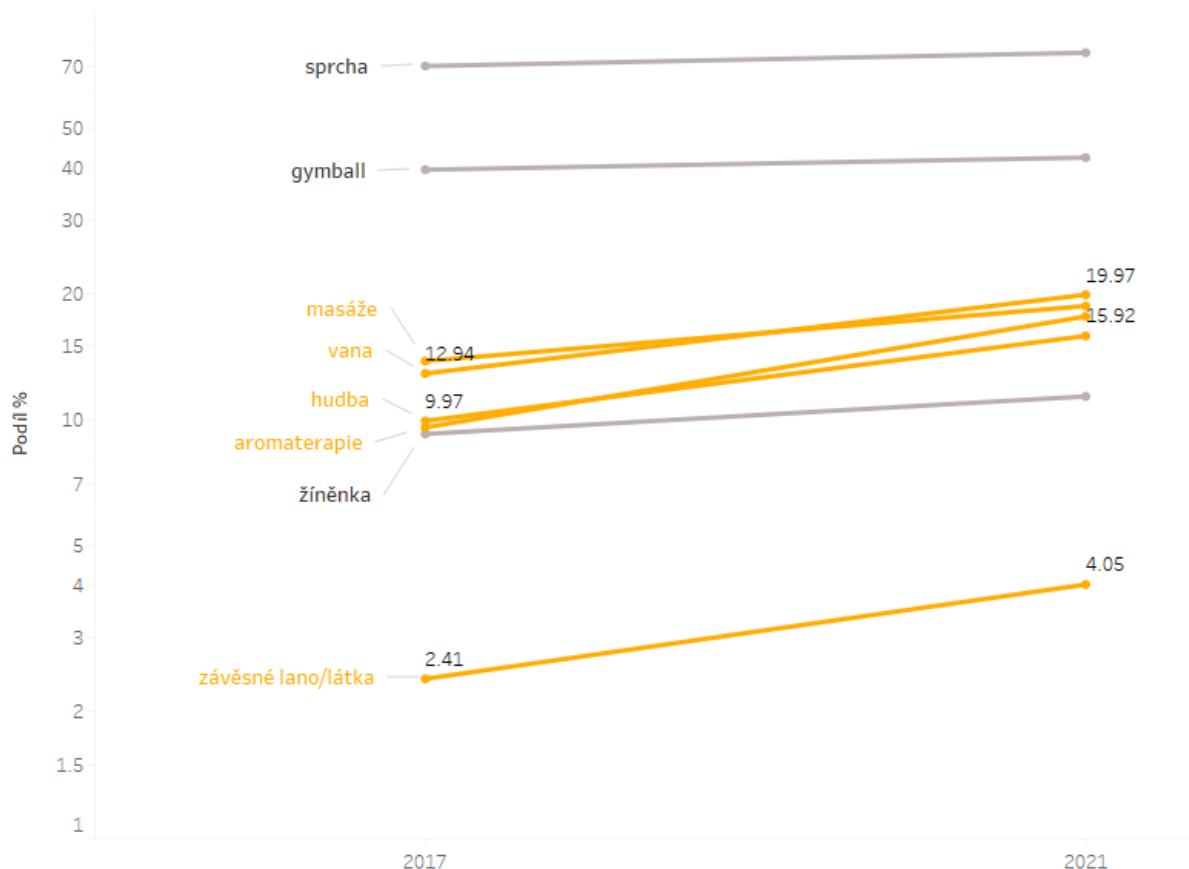
Farmakologické tlumení bolesti bylo za celé sledované období použito v průměru u 38,9 % všech žen, toto číslo v období pandemie stoupl (40,5 % v r. 2020 a 43,0 % v r. 2021).

Nefarmakologické úlevové prostředky

Nejčastějšími úlevovými prostředky jsou gymball (využilo v průměru 70,2 % žen) a sprcha (využilo v průměru 39,2 % žen). V posledních letech narůstá využití vany (16,3 % v r. 2020 a 20,0 % v r. 2021), aromaterapie (12,7 % v r. 2020 a 17,7 % v r. 2021) a hudby (12,0 % v r. 2020 a 15,9 % v r. 2021).

Nefarmakologické úlevové prostředky

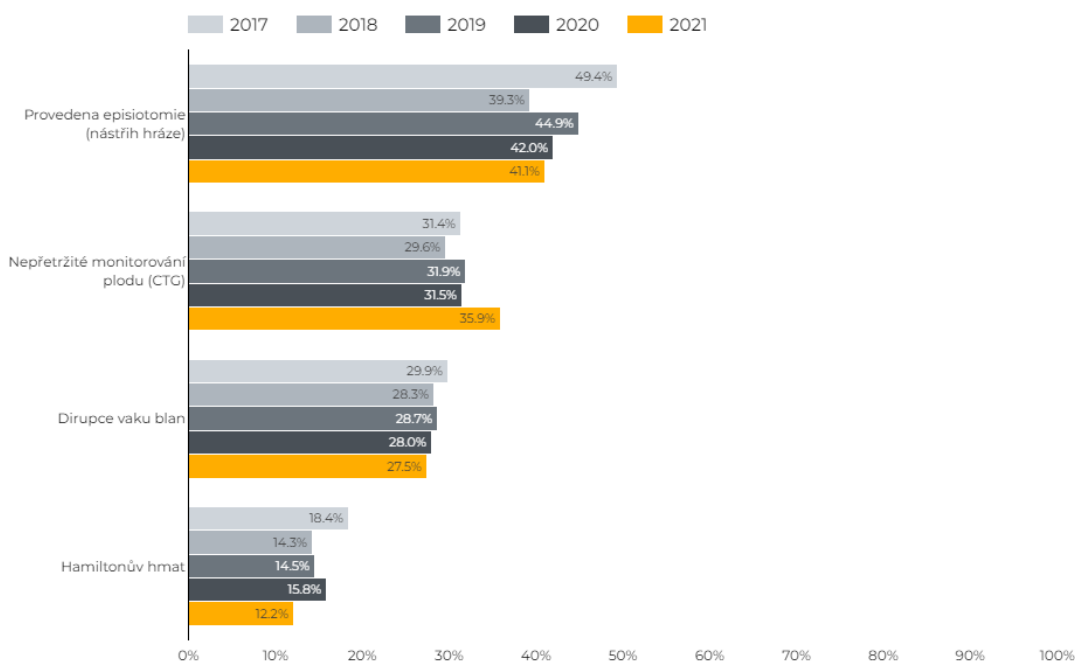
Intervence v průběhu porodu

Epiziotomie byla provedena více než $\frac{2}{5}$ žen, které rodily vaginálně. Mírně klesá – v roce 2021 byl nástřih hráze proveden u 41,1 % vaginálních porodů (v roce 2017 u 49,4 %).

O nepřetržitém monitorování plodu referuje 29,6 % (v r. 2018) až 35,9 % (v r. 2021) žen, které rodily vaginálně nebo jejich porod skončil neplánovaným císařským řezem. V loňském roce jsme zaznamenali nárůst nepřetržitého monitorování, které do značné míry omezuje možnost ženy hledat nejvhodnější úlevové polohy.

Dirupce vaku blan byla ve sledovaném období provedena u více než $\frac{1}{4}$ porodů, které se samovolně rozbíhaly a skončily buď vaginálně, nebo císařským řezem. V průběhu sledovaného období se tento podíl mírně snižoval z 29,9 % (v r. 2017) na 27,5 % (v r. 2021).

Tzv. Hamiltonův hmat (odloučení blan od dolního děložního segmentu) se týká cca 15 % žen ze skupiny vaginálních porodů a neplánovaných císařských řezů, přičemž tento podíl poklesl z 18,4 % (v r. 2017) na 12,2 % žen (v r. 2021).

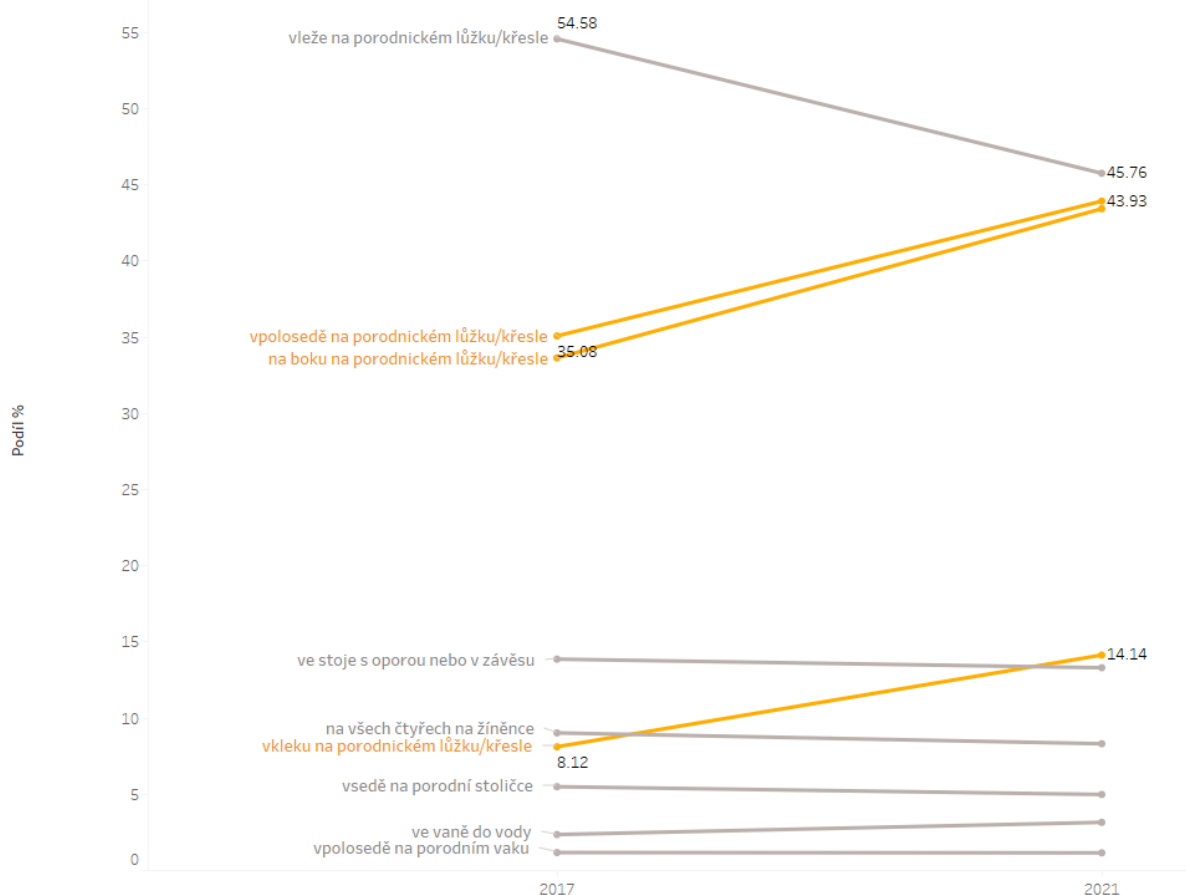
Poloha ve vypuzovací fázi porodu (tzv. 2. doba porodní)

Ve sledovaných letech došlo k poklesu podílu porodní polohy vleže na porodnickém lůžku/křesle o téměř 10 procentních bodů (z 54,6 % v r. 2017 na 45,8 % v r. 2021). Zároveň došlo k nárůstu poloh na boku (z 33,6 % v r. 2017 na 43,4 % v r. 2021), v polosedě (z 35,1 % v r. 2017 na 43,9 % v r. 2021) a v kleku (z 8,1 % v r. 2017 na 14,1 % v r. 2021) na porodnickém lůžku/křesle.

Z těchto statistik vyplývá, že část žen ve vypuzovací fázi porodu změnila polohu.

Polohy mimo porodnické lůžko/křeslo jsou méně časté (1,2 % na porodním vaku, 2,8 % do vody, 4,9 % na porodní stoličce, 8,8 % na všech čtyřech na žíněnce, 12,9 % ve stoje s oporou nebo v závěsu).

Poloha ve vypuzovací fázi porodu

Péče v porodnicích v poporodním období

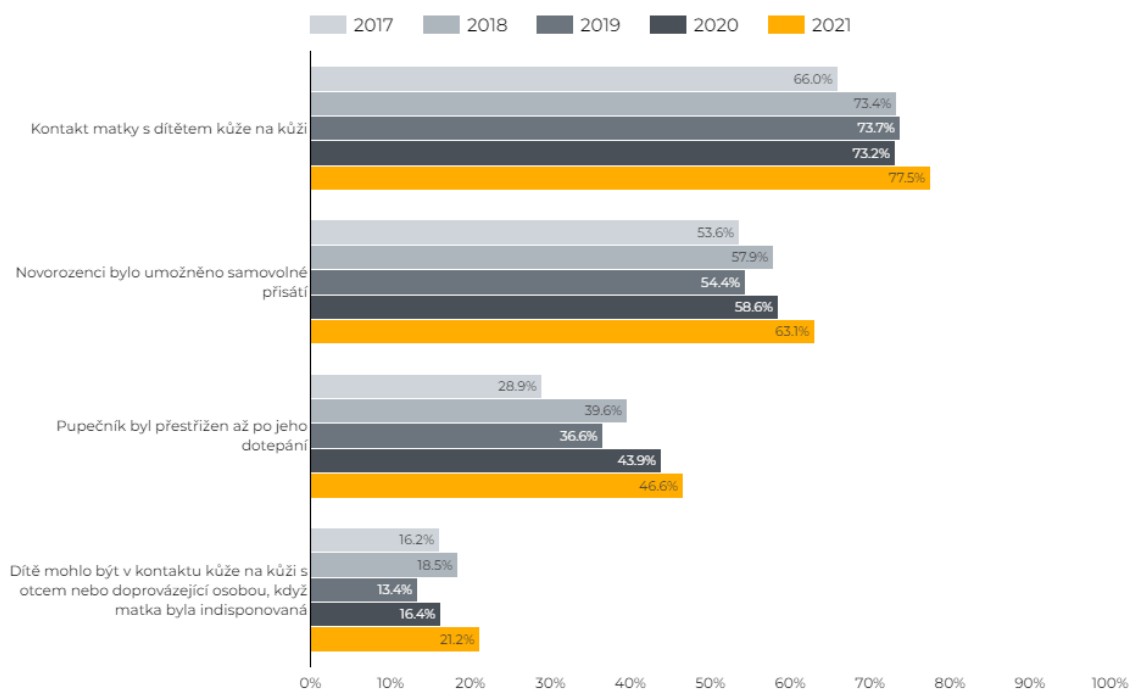
První hodiny po porodu (kontakt matky a dítěte)

Pokračuje trend, kdy narůstající podíl matek referuje, že měly dítě bezprostředně po porodu položeno na břicho či hrudníku (77,5 % v r. 2021 oproti 66 % v r. 2017). **Kontakt kůže na kůži** (tzv. skin to skin) je tedy v současné době dopříván více než $\frac{3}{4}$ novorozenců.

K nárůstu došlo i u podílu novorozenců, kterým bylo umožněno **samovolné přisátí** (63,1 % v r. 2021 oproti 53,6 % v r. 2017).

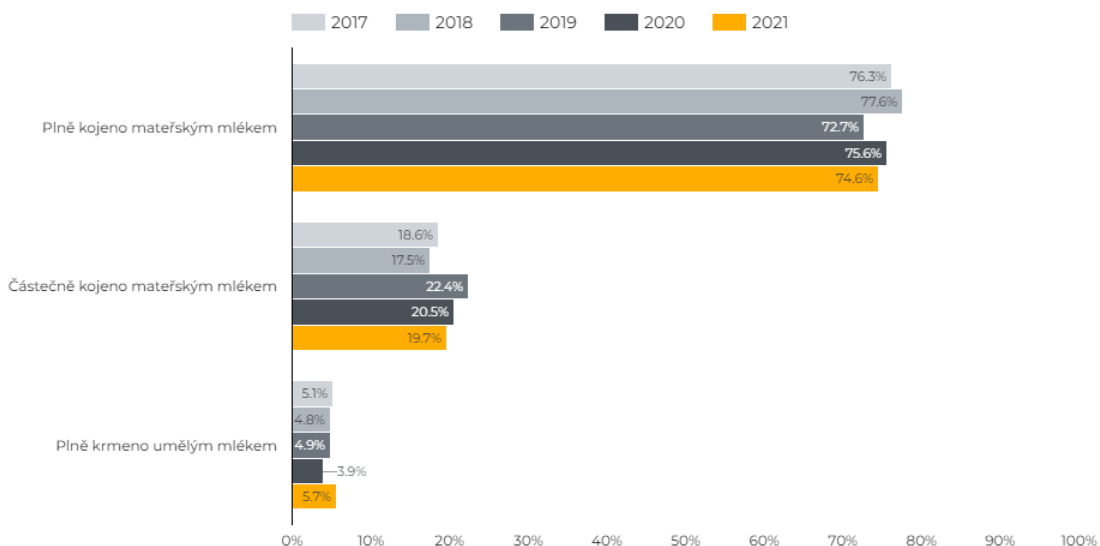
Významně narůstá počet dětí, u kterých byla **pupeční šňůra přestřižena až po jejím dotepání** (46,6 % v r. 2021 oproti 28,9 % v r. 2017).

Nárůst jsme zaznamenali i u otázky, zda mohlo být dítě v kontaktu kůže na kůži s otcem nebo doprovázející osobou, když byla **matka indisponovaná** (21,2 % v r. 2021 oproti 16,2 % v r. 2017).

Kojení

Při propuštění z porodnice bylo v r. 2021 „plně“ kojeno 74,6 %, kojeno a zároveň dokrmováno umělým mlékem 19,7 % a krmeno pouze umělým mlékem 5,7 % novorozenců.

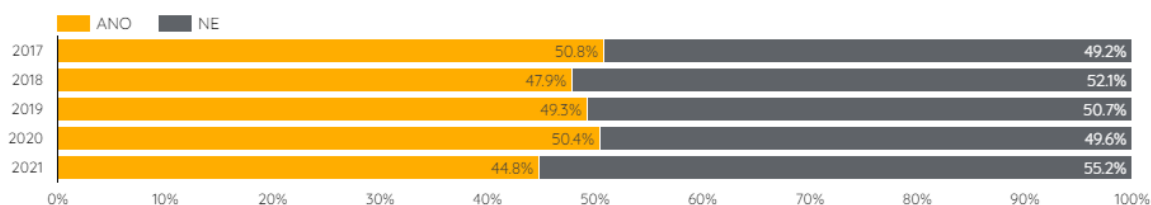
Dokrmování

Podíl donošených novorozenců, kteří byli během pobytu na poporodním oddělení **dokrmováni (čili dostali jinou stravu než mateřské mléko matky)**, se ve sledovaných

letech pohyboval mezi 44,8 % (v r. 2021) a 50,8 % (v r. 2017). U našich respondentek jsme v loňském roce zaznamenali mírný pokles dokrmování.

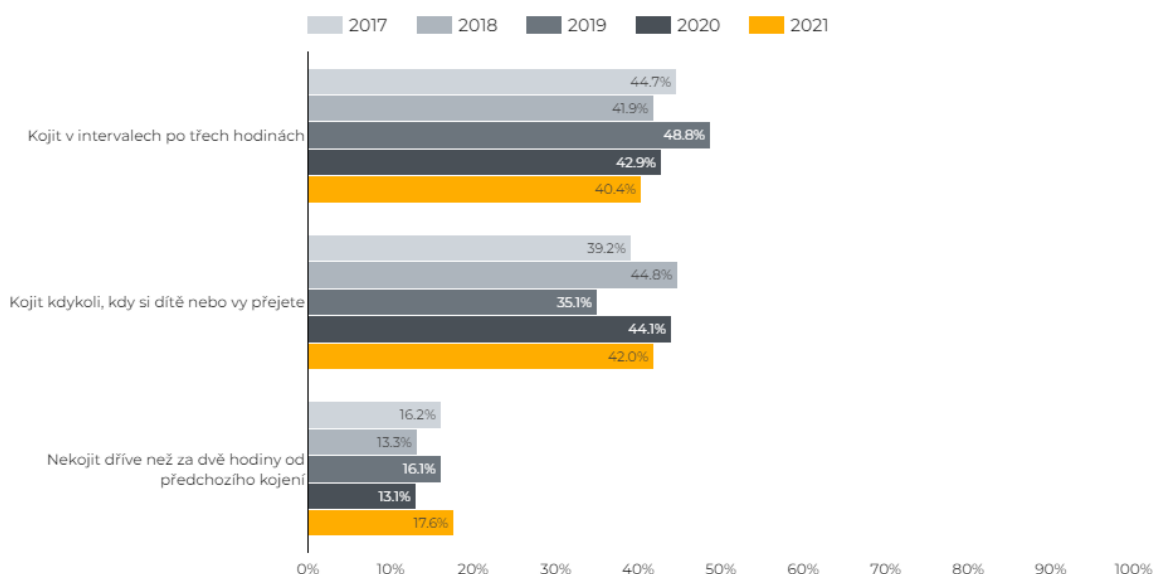
V celém sledovaném období nejčastěji jako dokrm děti dostávaly umělé mléko (68,8 %), pak cizí mateřské mléko (18,9 %) a glukózový roztok (12,4 %). Nejvíce dětí bylo dokrmováno stříkačkou (87,7 %), výrazně méně pak cévkou po prsu (7,0 %) a kalíškem/zkumavkou (5,3 %).

Dokrmování dítěte na šestinedělí

Doporučení, jak často kojit

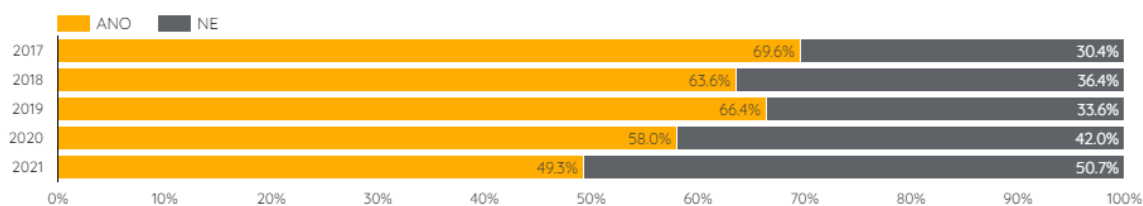
Kojit v intervalech po 3 hodinách bylo doporučováno v průměru 43,6 % matek. Kojit kdykoli si dítě nebo matka přeje byla instrukce pro 41,6 % žen a nekojit dříve než po 2 hodinách bylo doporučeno 14,9 % žen.

Vážení dítěte před a po kojení

V r. 2021 bylo 49,3 % žen konfrontováno s požadavkem zdravotníků, aby své dítě zvážily před a po každém kojení, což je výrazný pokles oproti předchozím rokům. Více než polovina žen se v r. 2021 s tímto požadavkem nesešla, tento podíl se oproti předchozím rokům zvýšil.

Vázení dítěte před a po kojení

Nabízení dudlíku na oddělení šestinedělí

Dlouhodobě je stabilní poměr případů, kdy byl nabízen dudlík (celkově 18,7 %) a kdy nabízen nebyl (81,3 %). Dudlík je u novorozenců jedním z faktorů, který kojení komplikuje.

nabídnutí dudlíku	2017_%	2018_%	2019_%	2020_%	2021_%	celkově
ANO	19,80 %	16,85 %	21,12 %	18,41 %	18,38 %	18,73 %
NE	80,20 %	83,15 %	78,88 %	81,59 %	81,62 %	81,27 %

Závěry z analýzy

Analyzovali jsme 5 021 dotazníků vyplněných ženami, které porodily v letech 2017–2021 v některé z porodnic v ČR, a to mezi 38. a 42. týdnem těhotenství. Dotazník [Ohodnoťte svoji porodnici](#) ženy vyplňovaly na stránkách Aperio Průvodce porodnicemi. Otázky jsou zaměřené jak na období před porodem, tak na zdravotní péči při samotném porodu a na průběh pobytu na poporodním oddělení.

Ve všech typech **přípravy k porodu probíhajících v porodnicích** byl v letech 2020 a 2021, tedy během pandemie covidu-19, znatelný pokles. Předporodního kurzu v porodnici se v r. 2021 zúčastnilo 5,2 % rodiček (oproti 12,6 % v r. 2017). Jednorázovou informační schůzku před porodem absolvovalo 15,8 % žen v r. 2021, oproti 26,9 % v r. 2017. A kombinaci předporodního kurzu a jednorázové informační schůzky využilo v r. 2021 2,5 % žen, oproti 10 % v r. 2017. Nabízí se otázka, zda ženy přicházely k porodu bez přípravy, spoléhaly na informace z internetu nebo vyhledávaly přípravu na porod probíhající nezávisle na porodnicích. Tuto otázku bohužel neumíme odpovědět, není součástí našeho dotazníku.

Za žádoucí stav lze považovat **poskytování péče během porodu porodními asistentkami**. „Dle doporučení WHO** mají být právě **porodní asistentky primárním poskytovatelem zdravotní péče o ženu během normálního porodu**,“ říká Eliška Kodyšová, ředitelka spolku Aperio. Porodní asistentky jsou dle našich dat zapojeny do vedení 85–90 % porodů. V loňském roce vzrostl podíl porodů, kdy porodní asistentky vedly jak průběh, tak i závěr porodu, na 35,5 %, oproti 25,8 % v r. 2017. Nejčastějším scénářem, a to u 49,1 % porodů v r. 2021, zůstává ten, kdy příjem vede lékař/ka, porod vede porodní asistentka a závěr porodu vede opět lékař či lékařka.

Sledujeme zlepšování **prostorového uspořádání porodnic** a to, že více žen má při porodu soukromí. Nejvíce žen porodí v porodní místnosti s vlastním sociálním zařízením, přičemž tento podíl narostl v r. 2021 na 81,7 %. Úměrně poklesl podíl žen, které rodily v samostatné porodní místnosti, ale bez vlastního sociálního zařízení, a to na 9,1 % (v r. 2021). Nízký je podíl žen, a to 1,4 % v r. 2021, které nemají při porodu žádné soukromí a rodí v místnosti s více porodními lůžky.

Zjištění ohledně polohy v 2. době porodní ukazují, že **část žen během tzv. vypuzovací fáze polohu změnila a vyzkoušela více poloh**. Nejčastěji ženy zaujímaly polohu na porodnickém lůžku/křesle – a to 45,8 % vleže, 43,4 % na boku, 43,9 % v polosedě a 14,1 % v kleku (data z r. 2021). Méně časté, ale také využívané, jsou polohy mimo lůžko, resp. křeslo – 12,9 % ve stoje s oporou, 8,8 % na všech čtyřech na žíněnce, 4,9 % na porodní stoličce a 2,8 % do vody. „Podíl žen, které rodí vleže, klesá, ale stále zůstává celkem vysoký. Při horizontální poloze vleže na zádech děloha způsobuje stlačení velkých cév a snížený průtok krve může mít vliv na stav plodu***. Poloha na zádech nevyhovuje například ženám, které mají křížové bolesti,“ upozorňuje koordinátorka Průvodce porodnicemi Miloslava Kramná.

Pozitivní změny sledujeme v péči na porodním sále ihned po porodu, které usnadňují poporodní adaptaci novorozence. Ve sledovaném období bylo u narůstajícího počtu porodů **položeno dítě na tělo matky** ihned po porodu, tzv. kontakt skin to skin (77,5 % v r. 2021 oproti 66 % v r. 2017), umožněno **samovolné přisátí** (63,1 % v r. 2021 oproti 53,6 % v r. 2017), **přestřížení pupeční šňůry až po jejím dotepání** (46,6 % v r. 2021 oproti 28,9 % v r. 2017) i umožněn kontakt kůže na kůži s otcem nebo doprovázející osobou, když byla **matka indisponovaná** (21,2 % v r. 2021 oproti 16,2 % v r. 2017).

Přestože metodický pokyn MZ ČR doporučuje propuštění nejdříve 72 hodin po porodu, narůstající počet žen z **porodnice odchází domů dříve**. Motivací pro kratší pobyt v porodnici, kterou ženy zmiňovaly v neveřejných vzkazech pro personál, je např. nespokojenost s péčí na oddělení šestinedělí, lepší zvládnutí kojení v pohodlí domova, možnost přizpůsobit rozvržení dne potřebám nedělky a novorozence.

Jedna z matek např. uvádí: *„Dceru jsem dostala až 5 hodin po porodu z mně neznámých důvodů, které mi nebyly vysvětleny. Když jsem se několikrát ptala, kdy dostanu dceru k sobě, sestry se mnou odmítly komunikovat, zavěsily telefon, v osobním kontaktu se doslova otočily na podpatku a odešly z místnosti bez jediného slova. Nikdo mi nebyl schopný vysvětlit, co se děje. Po této zkušenosti vím, že případný další porod bude buď ambulantní, nebo v jiné porodnici... Jako psycholožka mohu hodnotit dopad péče na psychiku, který byl enormně stresující.“*

Dle našich dat odchází z porodnice tzv. „**plně kojených**“ okolo 75 % novorozenců. Vzhledem k tomu, že téměř **polovina dětí je v porodnici dokrmována**, to bohužel neznamená, že tyto děti jsou kojeny výlučně (krmeny výhradně mateřským mlékem, což sleduje např. WHO). Děti, které jsou při propuštění z porodnice kojeny a zároveň dostávají nějaký dokrm je zhruba 20 %. A podíl novorozenců, kteří dostávají při propuštění pouze umělé mléko se pohybuje okolo 5 %.

Častý plošný požadavek, aby matky své novorozené dítě **zvážily před a po každém kojení**, nemá oporu v žádných odborných doporučeních pro podporu kojení. Naopak narušuje kojení, péči o dítě a matky zatěžuje. O tomto požadavku ze strany zdravotníků sice referuje snižující se podíl žen (49,3 % žen v r. 2021, oproti 69,6 % v r. 2017), přesto jde téměř o polovinu všech donošených dětí narozených v porodnicích v ČR.

Spokojenost žen s přístupem zdravotníků na poporodním oddělení je nižší než v porodnici. *„Co mě ale zklamalo bylo oddělení šestinedělí, bylo málo péče v počátku kojení. Samozřejmě chápu velké množství práce v porodnici, ale pomoci jsem se nedočkala opakovaně. Z porodnice jsem odjížděla nerozkojená a s obrovským trápením při přiložení miminka k prsu. Naštěstí jsme to ale doma zvládly,“* vzkázala jedna z matek své porodnici.

Co je Průvodce porodnicemi

Průvodce porodnicemi pomáhá rodičům vybrat si porodnici dle jejich potřeb a připravit se na porod. Mimo jiné sleduje, jak je nastavena standardní péče v českých porodnicích a to, jak porod zažívají rodičky. Návštěvníci webu mohou porovnat profily až tří porodnic a také

zkušenosti rodiček ze tří pracovišť. Dále zde najdou články pro nastávající rodiče či rozcestník odkazů na užitečné webové stránky.

V hodnotícím dotazníku mohou rodičky dát vědět, jakou zkušenost si z porodu odnesly, a napsat (neveřejný) vzkaz personálu porodnice, ve které rodily.

Průvodce porodnicemi provozuje Aperio – Společnost pro zdravé rodičovství již od roku 2002. Jako webový nástroj v nové podobě a s novými funkcemi běží díky příspěvkům dárců od roku 2018 na stránce <https://pruvodce-porodnicemi.aperio.cz/>.

Analýzu zpracovaly: koordinátorka Průvodce porodnicemi [Ing. Miloslava Kramná](#) a datová analytička [Ing. Alena Hlavová](#).

---

* <https://www.perinatologie.eu/cr-statisticke-ukazatele/>

**

https://czlobby.cz/sites/default/files/projekty/who_1999_pece_v_prubehu_normalniho_porodu.pdf, str. 8

***

https://czlobby.cz/sites/default/files/projekty/who_1999_pece_v_prubehu_normalniho_porodu.pdf, str. 23

Pro více informací kontaktujte:

Tereza Kochová

PR specialistka Aperio

E-mail: terezakochova@aperio.cz

Tel.: 775 716 145